

Mijn vader, Toby Rix en zijn eerste toeterix

1950. Ik was vijf of zes toen ik hem voor de eerste keer zag optreden. Het rode doek was opgetrokken en ik zag hoe aan de zijkant van het toneel mijn vaders hoofd achter het zwarte gordijn tevoorschijn kwam. Maar voor hij verder kon, pakte een hand hem beet bij zijn nek – en ik zag hoe hij spartelde met zijn been en probeerde op het toneel te komen. Zijn lijf kwam voor de helft naar voren, maar de hand om zijn hals trok hem telkens terug. Hij worstelde en schreeuwde. Ik zat verstijfd, maar ineens wist hij zich los te rukken, en daar kwam ook de hand mee: die zat aan zijn eigen arm vast. Ik was opgelucht, maar de mensen in de zaal bulderden van het lachen. Papa tolde joelend over de bühne met een radslag en een salto, maar op het moment dat hij het publiek in de gaten kreeg, deinsde hij verlegen terug met een zijwaarts loopje waarbij hij iets deed met zijn ronddraaiende voet dat de mensen weer aan het lachen maakte. Ik zag het grappige er niet van, ik wist nog niet dat hij een of ander voetbeentje miste.

Er daar stond die tafel klaar: als een xylofoon.

Ik zag hoe mijn vader een melodietje tikte op de houtjes, maar ineens trok hij met een ruk de hele rits latjes als een tafellaken weg en de toeters kwamen tevoorschijn: rubber ballen op koperen en blikken hoorns in allerlei krullen en maten. De eerste versie van zijn toeterix. Hij begon te zingen: *I want to be happy, but I won't be happy till I know you're happy too*. Ze hadden mij al verteld wat de woorden betekenden en ik verbeeldde mij dat hij mijn moeder toezong, die naast mij zat in het publiek. Ze hielden van elkaar, dat wist ik en dat was heel belangrijk. Later begreep ik dat het juist het publiek was dat hij blij wilde maken want daar werd hij echt gelukkig van. Daarna speelde hij de melodie op de toeters en hoorde ik voor het eerst die kakafonie aan claxon-tonen en ander kabaal van bekkens en sirenes. Het nummer dat hij zijn hele carrière lang trouw zou blijven en dat in mijn brein staat gegrift.

Tot op hoge leeftijd heeft hij als een energiebal over de bühne gesprongen. Al zijn energie spitste zich toe op die dertig minuten op de bühne en dan knalde hij er op los. Niet alleen zijn hilarische kolder, maar ook swingende jazz en het klassieke trompetconcert van Haydn haalde hij tevoorschijn uit diezelfde toeters. Na een kleine tornado van een half uur liet hij het publiek achter in blije verbijstering. Een tovenaar op toeters, dat was hij, en zo werd hij aangekondigd: die kleine man, de grote artiest Toby Rix.